

ČASTO KLADENÉ OTÁZKY PATENTY

○ ČO MOŽNO CHRÁNIŤ PATENTOM?

Patentom možno chrániť vynález z akejkoľvek oblasti techniky, ktorý je nový, zahŕňa vynálezcovskú činnosť a je priemyselne využiteľný. Patentovať možno nové riešenia akýchkoľvek technických problémov, ktoré nie sú pre odborníka zrejmé a možno ich považovať za vynálezcovské. Predmetom patentovej ochrany môžu byť nové výrobky, zariadenia, spôsoby výroby, nové technológie, lieky biotechnologické vynálezy a iné. Nemusi pritom vždy ísť o revolučné vynálezy, patentom možno chrániť aj zdokonalenie už známych riešení. Podmienkou patentovateľnosti však je celosvetová novosť vynálezu. Skutočnosť, že známe technické riešenie nie je na Slovensku chránené patentom alebo sa na našom území hospodársky nevyužíva, neznamená, že naň možno na Slovensku udeliť patent.

○ ČO NEMÔŽE BYŤ CHRÁNENÉ PATENTOM?

Niektoré predmety, napríklad objavy, vedecké teórie, počítačové programy, odrody rastlín, plemená zvierat, chirurgické a terapeutické spôsoby liečenia ľudí a zvierat a iné, nie je možné chrániť patentom, a to buď z dôvodu, že tieto predmety sa v zmysle patentového zákona nepovažujú za vynález alebo sú vylúčené z patentovateľnosti.

○ PREČO BY SI MALI INOVATÍVNE PODNIKY, RESP. INDIVIDUÁLNI VYNÁLEZCOVIA CHRÁNIŤ SVOJE RIEŠENIA PATENTOM?

Za predpokladu, že majiteľ patentu udeleného Úradom priemyselného vlastníctva SR (ďalej úrad) platí ročné udržiavacie poplatky, má počas 20 rokov od podania patentovej prihlášky výlučné právo komerčne využívať svoj vynález na celom území Slovenskej republiky. Bez jeho súhlasu na Slovensku nikto nesmie vyrábať, využívať, ponúkať alebo uvádzať na trh alebo na tento účel skladovať či dovážať výrobok chránený patentom, resp. výrobok vyrobený patentom chráneným spôsobom. Vďaka monopolu na komerčné využívanie vynálezu získava majiteľ patentu silné postavenie na trhu.

○ AKÉ SÚ PRÁVA MAJITEĽA PATENTU?

Majiteľ patentu môže s patentom nakladať ako s ostatnými predmetmi vlastníctva – okrem toho, že môže vynález chránený patentom využívať pri svojej hospodárskej činnosti, môže patent previesť na inú osobu, môže tretím osobám poskytnúť súhlas na využívanie vynálezu (môže im udeliť výlučnú alebo nevýlučnú licenciu) alebo zriadiť k patentu záložné právo.

○ AKÉ ĎALŠIE VÝHODY PRINÁŠA PATENT?

Udelenie patentu na vynález je potvrdením jeho novosti a inventívnosti. Aj z tohto dôvodu je počet udelených patentov jedným z kritérií, na základe ktorých sa posudzuje „technická vyspelosť“ podniku. Patenty vytvárajú pozitívny obraz o podniku a môžu zvýšiť jeho úspešnosť pri obchodných rokovaniach.

○ AKÉ VÝHODY ZÍSKAVA PRIHLASOVATEĽ PODANÍM PATENTOVEJ PRIHLÁŠKY?

Po uplynutí 18 mesiacov odo dňa práva prednosti úrad patentovú prihlášku zverejní. Zverejnením sa riešenie, ktoré je predmetom patentovej prihlášky, stáva stavom techniky, na základe čoho by už na zhodné riešenie nemal byť nikomu nikde na svete udelený patent. Podanie patentovej prihlášky teda má pre prihlasovateľa význam aj v prípade, že mu patent nie je udelený, resp. ak sa rozhodne udelený patent neudržiavať v platnosti. Podaním prihlášky predíde tomu, že mu konkurent, ktorý zhodné riešenie vytvoril neskôr, ale získal naň patentovú ochranu, zakáže toto riešenie komerčne využívať.

○ KEDY A KDE BY SI MALI INOVATÍVNE PODNIKY A INDIVIDUÁLNI VYNÁLEZCOVIA CHRÁNIŤ SVOJE RIEŠENIA?

Platnosť patentu je teritoriálne obmedzená – patent platí len na území štátu, pre ktorý bol udelený. Patenty udelené úradom sú platné (práva z nich si možno uplatňovať) len na území Slovenskej republiky. O udelenie patentovej ochrany v zahraničí musia slovenskí prihlasovatelia požiadať príslušné národné, resp. regionálne patentové úrady. Za udržiavanie platnosti patentu musí jeho majiteľ platiť ročné udržiavacie poplatky. Výška poplatku, ktorý musí majiteľ patentu v určitom štáte zaplatiť, je závislá od veľkosti a kúpyschopnosti trhu, ktorý daný štát ponúka (spravidla platí, že poplatky sú tým vyššie, čím lukratívnejší trh daný štát ponúka). Z uvedeného dôvodu sa odporúča, aby majiteľ patentu udržiaval v tých štátoch, v ktorých svoj vynález hospodársky využíva, resp. v ktorých chce konkurentom zabrániť vo využívaní vynálezu. „Živelne“ by prihlasovatelia nemali postupovať ani pri podávaní patentových prihlášok (spoplatnené je aj podanie prihlášky). Mali by si vypracovať stratégiu patentovania svojho vynálezu, v rámci ktorej by mali využiť všetky výhody, ktoré im poskytujú medzinárodné dohody upravujúce ochranu priemyselného vlastníctva, najmä možnosť uplatniť si pri podaní prihlášky v zahraničí právo prednosti (prioritu) zo skôr podanej prihlášky na Slovensku.

○ AKÉ VÝHODY MÁ PODANIE PATENTOVEJ PRIHLÁŠKY ÚRADU?

Ak je na základe patentovej prihlášky podanej úradu udelený patent, jeho majiteľ získava na území Slovenskej republiky monopol na komerčné využívanie chráneného vynálezu. Navyše, podaním patentovej prihlášky úradu vzniká prihlasovateľovi právo prednosti (priorita), ktoré si v lehote 12 mesiacov môže uplatniť pri podaní prihlášky so zhodným predmetom v zahraničí. Vďaka podaniu prihlášky úradu teda prihlasovateľ získava čas na preskúmanie komerčného potenciálu a patentovateľnosti vynálezu, prípadne na získanie finančných prostriedkov potrebných na patentovanie vynálezu v zahraničí. Môže tak predísť neúčelnému vynaloženiu finančných prostriedkov na patentovú ochranu v štátoch, v ktorých vynález nebude komerčne využívať (o produkt nie je na trhu záujem, na trhu sú k dispozícii lacnejšie produkty s podobnými vlastnosťami, prihlasovateľovi sa nepodarí získať kapitál potrebný na etablovanie sa na zahraničnom trhu a pod.), a vzniku situácie, že až po podaní prihlášok v zahraničí zistí, že jeho vynález nespĺňa podmienky patentovateľnosti. Ak prihlasovateľ splní zákonom stanovené požiadavky, úrad v lehote 9 mesiacov od podania prihlášky vypracuje na predmet prihlášky rešerš a s výsledkom rešerše oboznámi prihlasovateľa. Rešeršná správa vypracovaná úradom je cenným zdrojom informácií, ktoré môžu prihlasovateľovi výrazne pomôcť pri rozhodovaní sa, či má o patentovú ochranu vynálezu požiadať aj v zahraničí. Nezanedbateľnou je aj skutočnosť, že podaním prihlášky na Slovensku prihlasovateľ s vynaložením relatívne nízkych nákladov (podanie prihlášky je spolpatnené sumou 30 eur, ak je prihlasovateľom pôvodca vynálezu alebo sumou 60 eur, ak je prihlasovateľom iná osoba) zabráni tomu, aby na zhodný vynález bol komukoľvek, kdekoľvek na svete udelený patent.

○ Z ČOHO POZOSTÁVA KONANIE O PATENTOVEJ PRIHLÁŠKE PRED ÚRADOM?

Úrad každú riadne podanú prihlášku najskôr podrobí tzv. predbežnému prieskumu, počas ktorého zisťuje najmä to, či prihláška vyhovuje predpísaným formálnym požiadavkám – teda či prihláška obsahuje predpísané náležitosti, či boli zaplatené príslušné správne poplatky a či prihláška neobsahuje zjavné nedostatky, ktoré by bránili jej zverejneniu. V prípade kladného ukončenia predbežného prieskumu úrad prihlášku po uplynutí 18 mesiacov odo dňa vzniku práva prednosti zverejní. Po zverejnení patentovej prihlášky môže ktokoľvek podať pripomienky k patentovateľnosti jej predmetu, na ktoré úrad prihliadne pri vykonávaní úplného prieskumu prihlášky. Úplný prieskum patentovej prihlášky, v rámci ktorého sa zisťuje, či predmet prihlášky spĺňa hmotnoprávne podmienky ochrany, teda či je nový, či je výsledkom vynálezovskej činnosti a či je priemyselne využiteľný, úrad vykonáva na základe žiadosti prihlasovateľa alebo tretej osoby. Takáto žiadosť musí byť podaná v lehote 36 mesiacov od podania prihlášky, inak úrad konanie o prihláške zastaví. Ak sa v rámci úplného prieskumu zistí, že predmet prihlášky je nový, zahŕňa vynálezovskú činnosť a je priemyselne využiteľný, a prihláška spĺňa všetky zákonom stanovené požiadavky, úrad na vynález udelí patent. V opačnom prípade úrad prihlášku zamietne, prípadne konanie o prihláške zastaví. Maximálna doba platnosti patentu je 20 rokov od podania prihlášky, pričom podmienkou platnosti patentu je to, že majiteľ platí ročné udržiavacie poplatky.

○ ČOHO BY SA MALI VYVAROVAŤ TÍ, KTORÍ CHCÚ CHRÁNIŤ SVOJE VYNÁLEZY PATENTOM?

Predovšetkým by nemali sprístupniť svoj vynález verejnosti pred podaním patentovej prihlášky, pretože takéto sprístupnenie je prekážkou udelenia patentu na vynález. Za sprístupnenie vynálezu verejnosti sa pritom nepovažuje len publikovanie informácií týkajúcich sa vynálezu v odbornej literatúre, ale aj prezentácia takýchto informácií v médiách, na seminároch, konferenciách, workshopoch alebo iných verejných podujatiach, vystavenie výrobku na výstave alebo jeho uvedenie na trh. Ak pôvodca chce svoj vynález chrániť patentom, pred podaním prihlášky nesmie svoj vynález sprístupniť verejnosti žiadnym spôsobom. Náležitú starostlivosť by mal prihlasovateľ venovať aj príprave podkladov patentovej prihlášky, pretože možnosti upraviť patentovú prihlášku po podaní sú do značnej miery obmedzené. Po podaní môže prihlasovateľ urobiť v prihláške len také zmeny, ktoré nejdú nad rámec jej pôvodného podania. To znamená, že rozširovanie obsahu prihlášky o informácie, ktoré neboli jej súčasťou už pri podaní, je neprípustné.

○ AKÉ SÚ ALTERNATÍVNE SPÔSOBY OCHRANY TECHNICKÝCH RIEŠENÍ?

Vynález (technické riešenie) môže byť na území Slovenskej republiky chránený aj úžitkovým vzorom. Práva majiteľa úžitkového vzoru sú v zásade rovnaké ako práva majiteľa patentu, rozdielna však je maximálna doba ochrany – patent platí maximálne 20 rokov od podania patentovej prihlášky, úžitkový vzor maximálne 10 rokov od podania prihlášky úžitkového vzoru. Rozdielne je aj konanie o patentovej prihláške a prihláške úžitkového vzoru vedené pred úradom. Pred udelením každého patentu úrad posudzuje, či vynález spĺňa podmienky ochrany, teda či je nový, zahŕňa vynálezovskú činnosť a je priemyselne využiteľný. V rámci konania o prihláške úžitkového vzoru úrad z moci úradnej neposudzuje, či je technické riešenie nové a vynálezovské. Splnenie týchto podmienok sa v prípade prihlášky úžitkového vzoru skúma len vtedy, ak sú po zverejnení prihlášky podané námietky proti zápisu úžitkového vzoru do registra (námietky proti zápisu úžitkového vzoru do registra môže podať ktokoľvek, a to v lehote troch mesiacov od zverejnenia prihlášky úžitkového vzoru). V dôsledku uvedeného je konanie o prihláške úžitkového vzoru podstatne kratšie ako konanie o patentovej prihláške – v ideálnom prípade (ak sú podklady prihlášky kvalifikovane vypracované už pri podaní prihlášky a proti zápisu úžitkového vzoru do registra nie sú podané námietky) je úžitkový vzor zapísaný do registra pred uplynutím 12 mesiacov od podania prihlášky. To isté riešenie môže byť na území Slovenskej republiky chránené súbežne patentom a úžitkovým vzorom. Vynález môže byť na území Slovenskej republiky chránený aj európskym patentom. Európska patentová prihláška sa podáva a konanie o nej je vedené pred Európskym patentovým úradom.

○ ČO ROBIŤ PRI PORUŠOVANÍ PATENTOVÝCH PRÁV?

Pri porušovaní práv majiteľa patentu, napríklad ak tretia osoba bez súhlasu majiteľa patentu uvádza chránený výrobok na trh, sa majiteľ patentu môže na príslušnom súde domáhať toho, aby bolo porušovanie jeho práv zakázané. V prípade, že majiteľovi patentu zásahom do jeho práv vznikla škoda, má právo žiadať jej náhradu vrátane ušlého zisku. Súd môže na základe podaného návrhu nariadiť, aby boli výrobky, ktoré porušujú práva majiteľa patentu, stiahnuté alebo definitívne odstránené z obchodnej siete, inak zabezpečené spôsobom zamedzujúcim ďalšie porušovanie alebo ohrozovanie práv majiteľa patentu, prípadne zničené na náklady porušovateľa. Ak bola majiteľovi patentu spôsobená nemajetková ujma, má právo na primerané zadosťučinenie, ktorým môže byť aj peňažné plnenie.

Aké sú hlavné rozdiely medzi patentom a úžitkovým vzorom? Viac info...

DOBRE TREBA CHRÁNIŤ!